

Центр аналізу публічних фінансів
та публічного управління
при Київській школі економіки

Kyiv
School of
Economics

МОНІТОРИНГ ГРОМАД – ЛИПЕНЬ 2026

Автори:

KSE Institute: Юлія Маркуц, Андрій Дарковіч, Владислав Шиманський

KSE University: Тетяна Лукеря

ДЖЕРЕЛО: UNSPLASH

ЗМІСТ

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ	2
РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ГРОМАД: ЩО НОВОГО?	3
ФІНАНСОВИЙ СТАН У РЕГІОНАХ: ТЕНДЕНЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	5
БЕЗПЕКОВА СИТУАЦІЯ В ГРОМАДАХ: СТАН І ДИНАМІКА	9
СПІВРОБІТНИЦТВО ГРОМАД	14
МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	14
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	15

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

У липні державна регіональна політика надалі рухалася в бік більш диференційованого та планового підходу до підтримки регіонів і громад. Оновлення моделі Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) означає, що доступ до державного інвестиційного ресурсу дедалі більше залежатиме від якості стратегічного планування, готовності середньострокових інвестиційних планів та здатності громад обґрунтувати пріоритетність проєктів. Обговорення адаптивної моделі місцевих державних адміністрацій свідчить про пошук більш гнучких управлінських рішень для територій із різними безпековими, демографічними та інституційними умовами. А нещодавно зареєстрований [законопроект](#) пропонує розширити відповідальність органів місцевого самоврядування за захист дітей. Це означає потребу в додаткових кадрах, цілодобовому реагуванні та належному матеріально-технічному забезпеченні служб.

Власні доходи місцевих бюджетів зростають швидше за інфляцію, однак їхня динаміка значною мірою залежить від ПДФО та рішень держави про оплату праці в бюджетній сфері. Доходи загального фонду без трансфертів збільшилися на 16% р/р — до 53,1 млрд грн, тоді як інфляція становила 7,7%. Найбільший внесок забезпечив ПДФО, надходження якого виросли на 20,4% на тлі підвищення середніх зарплат, тоді як єдиний податок, плата за землю і податок на нерухомість зростали помірніше. Обсяг трансфертів у липні збільшився майже вдвічі, насамперед через різке зростання додаткової дотації, пов'язане з компенсацією видатків на підвищені оклади працівників бюджетної сфери, а також через збільшення освітньої субвенції.

Безпекове навантаження на громади знову виросло, як і частка повітряних і дронівих ударів. Кількість атак досягла нового максимуму — 3 868 випадків, що на 50,8% більше, ніж у липні 2025 року. Кількість уражень цивільної інфраструктури також була більш ніж удвічі вищою, ніж торік. Найбільше руйнувань і надалі припадає на житло, однак у липні помітно виросли ураження енергетичної, освітньої та особливо медичної інфраструктури, що створює додаткові ризики для безперервності надання базових послуг. Найбільше страждають прифронтові громади, але найшвидше кількість атак зростала у неприфронтових громадах, а сільські та селищні території дедалі частіше потрапляли під артилерійські обстріли й удари БПЛА.

Співробітництво громад залишалося практичним інструментом компенсації нестачі ресурсів, власної спеціалізованої спроможності та доступу до зовнішнього фінансування. У межах міжмуніципального співробітництва громади найчастіше використовували делегування завдань для надання соціальних, ветеранських і адміністративних послуг, а спільні проєкти — для вирішення інфраструктурних проблем, які окрема громада не могла б ефективно вирішити самостійно. Показовим є перехід від простої передачі функцій до договорів, у яких більш спроможна громада стає сервісним або професійним центром для сусідніх територій. Міжнародне співробітництво дедалі більше набуває прикладного змісту — партнерства використовуються не лише для формального побратимства, а як канал доступу до управлінського досвіду, грантових ресурсів, енергетичних рішень і підтримки відновлення. Офіційні реєстри не повністю відображають реальну динаміку співпраці, тому для оцінки активності громад важливо аналізувати не лише кількість зареєстрованих договорів, а й зміст домовленостей та їхній практичний потенціал.

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ГРОМАД: ЩО НОВОГО?

ДФРР переходить на нову модель фінансування, яка тісніше пов'язує доступ до державних коштів зі стратегічним та інвестиційним плануванням регіонів і громад. Це означає, що доступ громад до коштів фонду ще більше залежатиме від якості стратегічного та середньострокового інвестиційного планування, готовності проєктів і спроможності обґрунтувати їхню пріоритетність. 8 липня уряд затвердив новий [Порядок](#) використання коштів ДФРР та [Порядок](#) оцінки і пріоритизації середньострокових планів публічних інвестицій регіонів і територіальних громад, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів фонду. У 2026 році на ДФРР передбачено лише 2 млрд грн. Вони спрямовуватимуться на реалізацію інвестиційних планів, узгоджених із Державною стратегією регіонального розвитку, регіональними стратегіями та стратегіями розвитку територіальних громад: **30% коштів фонду передбачено на виконання завдань державної стратегії, а 70% – регіональних стратегій і стратегій громад.** Нові порядки встановлюють єдині правила оцінки та пріоритизації середньострокових інвестиційних планів, розподіляють повноваження між учасниками процесу та передбачають оцінювання з урахуванням стратегічної відповідності, фінансової спроможності територій, можливості залучення фінансування з інших джерел та показників соціально-економічного розвитку. Запровадження єдиних критеріїв має зробити розподіл коштів більш прозорим і прогнозованим, водночас підвищуючи вимоги до якості планування та підготовки проєктів. Для менш інституційно спроможних громад основними викликами можуть стати нестача кваліфікованих фахівців та ресурсів для виконання цих вимог.

Модель роботи місцевих державних адміністрацій можуть зробити більш гнучкою залежно від умов і потреб конкретних територій. У липні профільний Комітет з питань місцевого самоврядування спільно з Мінрозвитку розпочав обговорення адаптивної моделі діяльності місцевих державних адміністрацій. Замість однакових підходів для всіх адміністрацій пропонується запровадити різні моделі для тилкових, прифронтових і тимчасово окупованих територій та визначати структуру і граничну чисельність адміністрацій за єдиною методикою з урахуванням безпекового статусу, демографічної ситуації, адміністративно-територіального устрою, обсягу повноважень і фактичного навантаження. Зокрема, персонал адміністрацій складатиметься з базової частини, необхідної для виконання ключових функцій держави, та додаткової, яка залежатиме від особливостей конкретної території. Наразі модель перебуває на етапі обговорення та потребуватиме подальших змін до законодавства й урядових актів.

Громади отримали більше повноважень із розпорядження ставками як водними об'єктами місцевого значення. Закон [№4921](#) змінив Водний кодекс України: ставки виключено з переліку водних об'єктів загальнодержавного значення та віднесено до водних об'єктів місцевого значення. Це означає, що повноваження з розпорядження земельними ділянками разом із розташованими на них ставками переходять від місцевих державних адміністрацій до органів місцевого самоврядування. Для громад це створює додатковий управлінський і фінансовий ресурс, оскільки такі об'єкти можуть використовуватися в межах місцевої політики управління майном і наповнення бюджетів. Місцеві державні адміністрації й надалі розпоряджатимуться земельними ділянками державної власності в комплексі з водними об'єктами загальнодержавного значення, зокрема водосховищами, озерами та річками.

Громади можуть отримати нові обов'язки у сфері захисту дітей, що потребуватиме посилення кадрової, організаційної та фінансової спроможності на місцевому рівні, а отже, й додаткових видатків місцевих бюджетів, які не були заплановані раніше. У липні уряд підтримав [законопроект](#), який передбачає комплексне оновлення системи захисту дітей та посилення орієнтації на сімейні форми виховання. Для органів місцевого самоврядування найважливішими є такі зміни:

- **Посилення кадрової спроможності служб у справах дітей.** Пропонується переглянути нормативи їхньої чисельності, насамперед у сільських та селищних громадах: замість одного працівника на 1 тис. дітей передбачається один працівник не більше як на 800 дітей. Для громад, де проживає менше 2,4 тис. дітей, служба має налічувати щонайменше трьох працівників, тоді як [чинне законодавство](#) передбачає мінімум одного працівника для громад із менш ніж 1 тис. дітей. Для міських громад зберігається норматив один працівник на 1,5 тис. дітей. Також передбачаються вимоги до професійного складу служб, зокрема, наявність фахівців у сфері права та психології.
- **Запровадження цілодобового реагування на загрози для дитини.** Працівники служб мають оперативно реагувати на повідомлення про залишення дитини без батьківського піклування або безпосередню загрозу її життю чи здоров'ю, у тому числі вночі, у вихідні та святкові дні. Ця вимога має запрацювати через шість місяців після набрання законом чинності.
- **Посилення матеріально-технічного забезпечення служб.** Для забезпечення оперативного реагування громади мають створити можливість невідкладного виїзду працівників, а також забезпечити служби засобами зв'язку та мобільною комп'ютерною технікою.
- **Посилення відповідальності органів опіки та розвиток сімейних форм виховання.** Підвищуються вимоги до реагування органів опіки та піклування у випадках порушення прав дітей, що передбачає подальше переорієнтування системи від інституційного догляду до виховання в сімейному середовищі. Зокрема, розширюються механізми підтримки прийомних сімей та інших сімейних форм виховання (створення спеціалізованих прийомних сімей для дітей, надання їм обладнаного житла, запровадження послуги тимчасового відпочинку для прийомних батьків тощо).

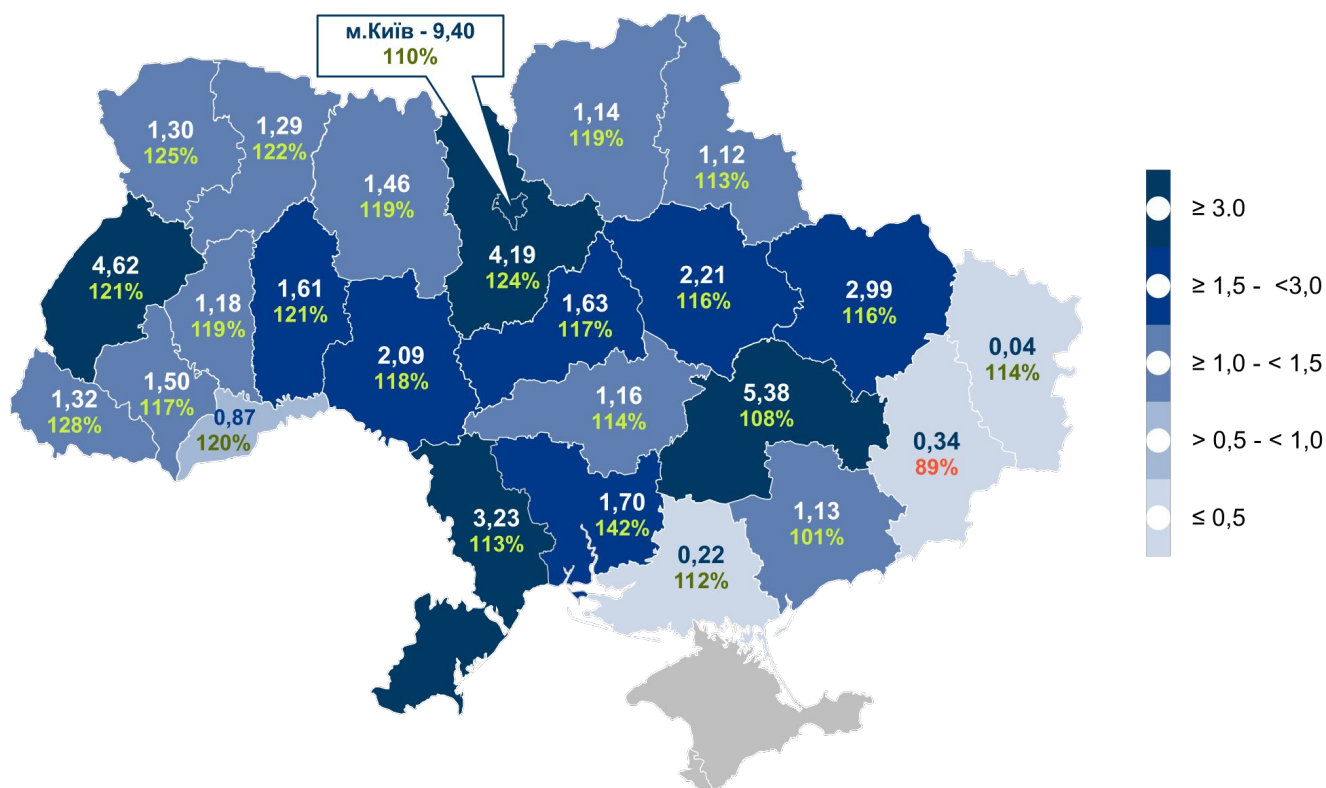
Для громад ці зміни означатимуть суттєве посилення їхньої ролі в системі захисту дітей, але водночас потребуватимуть додаткових кадрових, організаційних і матеріальних ресурсів. Тому одним із ключових питань подальшого розгляду законопроекту залишається практичне та фінансове забезпечення нових вимог на місцевому рівні.

ФІНАНСОВИЙ СТАН У РЕГІОНАХ: ТЕНДЕНЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ¹

За липень 2026 року порівняно з липнем 2025 року доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) виросли на 16%, що в 2,1 рази перевищує індекс інфляції – 7,7% (липень 2026 до липня 2025). На 1 серпня надходження становили 53,1 млрд грн. Темпи приросту доходів (без трансфертів) місцевих бюджетів (громад, районів та областей) у 16 областях перевищували середній показник по Україні.

РИСУНОК 1.

Надходження до загального фонду (без трансфертів) у липні 2026 (млрд грн) та темп їхнього зростання до липня 2025, %

Джерело: Мінфін, OpenBudget

ПДФО традиційно становить найбільшу частку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) – 59,4%. Обсяг надходжень цього податку за липень 2026 року становив 31,6 млрд грн (+20,4% р/р). Передусім це пов'язано зі зростанням середньої заробітної плати: згідно з даними work.ua, середня зарплата за липень 2025 року по липень 2026 року виросла на 20% (з 25 000 грн до 30 000 грн).

У липні другим за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є надходження єдиного податку (16,2% доходів) в обсязі 8,6 млрд грн (+11,3%). Зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати на 8,1%, а прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 9,9% (01.01.2026 до 01.01.2025). Від цих величин залежить розмір податку для ФОП II групи та ФОП I групи відповідно. За даними opendatabot, загальна кількість ФОПів у липні 2026 року була більшою, ніж в аналогічний період минулого року, на 68 195 (у липні 2026 року – 2 220 455).

¹ Розділ підготовлено в межах єдиного аналізу тенденцій місцевих бюджетів, який викладено у продуктах KSE Institute «Бюджетний барометр» та «Моніторинг громад».

Третім за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є надходження плати за землю (8,7% доходів) в обсязі 4,6 млрд грн (+11,4%). Зростання відбулося за рахунок підвищення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земельної ділянки. За інформацією [ДПС](#), цей коефіцієнт у 2026 році (за 2025 рік) становить 1,08. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації є базою оподаткування земельним податком та нарахування орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності і використовується для розрахунку плати за землю.

Акцизного податку надійшло 3,8 млрд грн (+0,6%). За 7 місяців цього податку надійшло на 21,1% більше, ніж за аналогічний період минулого року. Збільшення надходжень відбулося головним чином через підвищення ставок акцизного податку з початку року, зростання роздрібних цін на алкоголь і тютюнові вироби, а також [ефективного](#) адміністрування податків.

Фактичні надходження податку на нерухоме майно збільшилися порівняно з липнем 2025 року на 9,7% до 2,4 млрд грн. Це зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати, яка використовується для розрахунку податку для юридичних осіб і станом на 1 січня 2025 року була на 12,7% вищою, ніж роком раніше.

ЗАКОНОДАВЧА ОСНОВА ТА ОСОБЛИВОСТІ СПЛАТИ ПОДАТКІВ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ЛИПНІ

- Єдиний податок для ФОП II групи становить 20% від мінімальної заробітної плати – 1 729,4 грн, для ФОП I групи -- 10% від прожиткового мінімуму або 332,8 грн. ФОПи I і II групи сплачують єдиний податок щомісячно до 20 числа, а ФОП III групи сплачують єдиний податок у серпні за I півріччя 2026 року.
- Плата за землю є обов'язковим платежем у складі податку на майно та включає земельний податок, а також орендну плату за земельні ділянки державної і комунальної власності. У липні 2026 року юридичні особи сплатити плату за землю за червень 2026 року.
- Юридичні особи сплачують податок на нерухоме майно авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом.
- Фізичні особи зобов'язані сплачувати податок на нерухоме майно за 2025 рік протягом 60 днів з дня вручення їм податкового повідомлення-рішення, які надсилаються до 01 липня 2026 року.
- У липні підприємці сплачували акцизний податок за червень 2026 року.

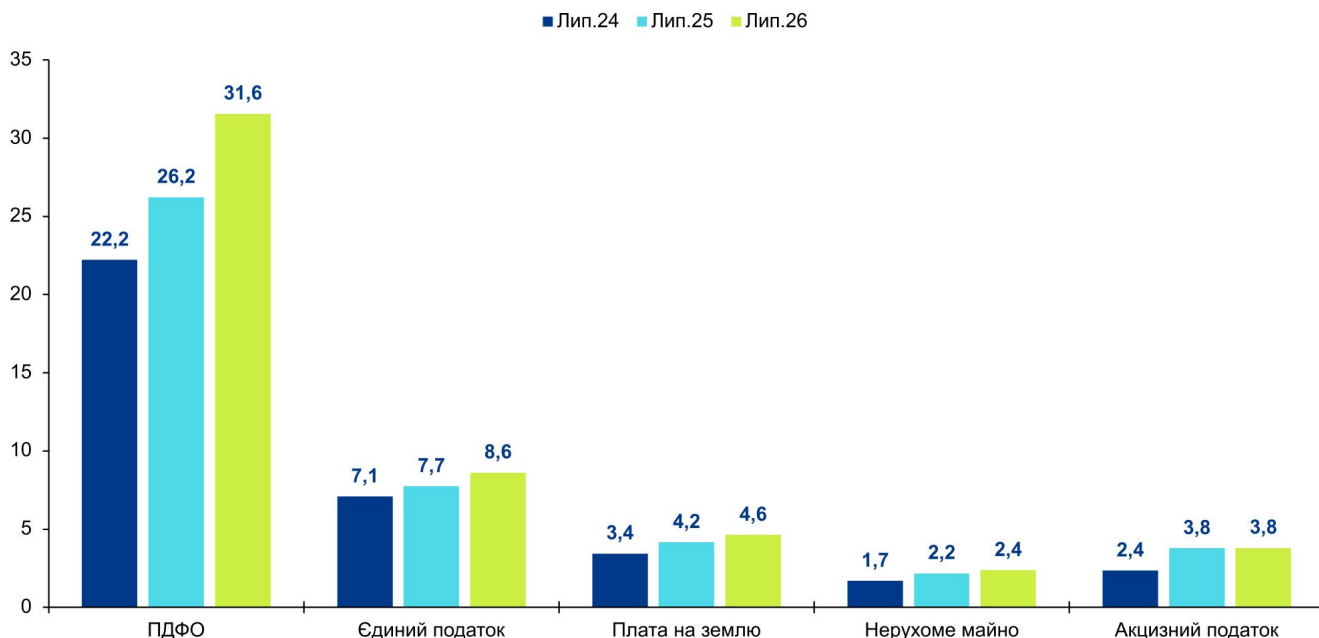
У липні 2026 року Уряд перерахував місцевим бюджетам трансфертів в 1,9 разів більше, ніж за липень 2025 року, зокрема додаткової дотації для ОМС, що зазнали негативного впливу повномасштабної збройної агресії рф² - в 14,8 разів, освітньої субвенції – на 52,4%, базової дотації – на 20,5%. Різке збільшення обсягів додаткової дотації місцевим бюджетам на здійснення повноважень ОМС на територіях, що зазнали негативного впливу агресії рф, зумовлене тим, що уряд розширив напрями спрямування коштів, а саме виділив 6,6 млрд грн на покриття видатків для виплати підвищених окладів освітянам і соціальним працівникам, оскільки місцеві бюджети

² у 2026 році для громад в цілому ця дотація зменшилася, що пов'язано зі зміною формули – цьогоріч додали: 1) в розрахунок ПДФО індексацію на зростання мінімальної заробітної плати; 2) податок на прибуток для обласних бюджетів. Детальніше про дотацію ми писали у [Моніторингу громад за квітень 2026](#)

були затверджені без урахування цього додаткового навантаження. Обсяги цієї дотації спрямовано обласним бюджетам із подальшим їх перерозподілом між громадами. Зростання освітньої субвенції пов'язане з підвищенням заробітної плати педагогам з 1 січня 2026 року на 30% та сезонним чинником відпусток.

РИСУНОК 2.

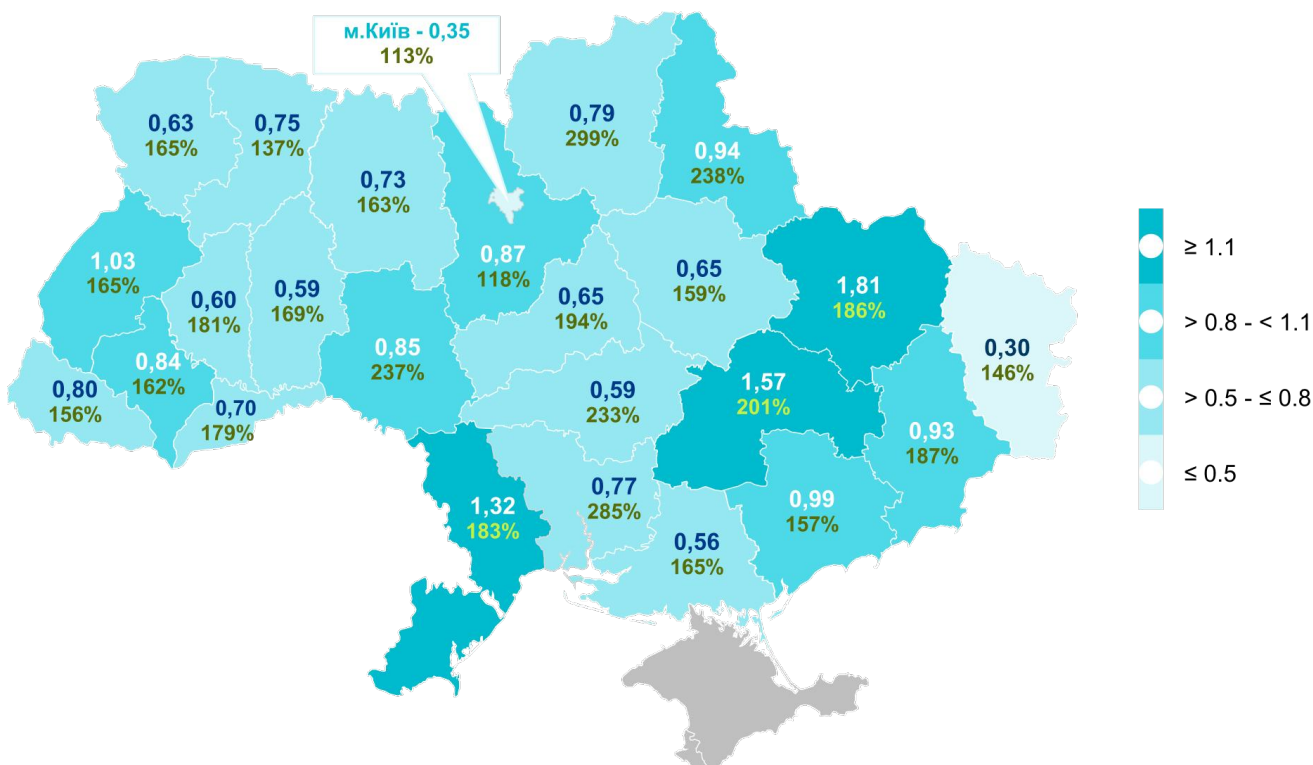
Надходження за основними податками до загального фонду місцевих бюджетів за липень 2024-2026 років, млрд грн

Джерело: Мінфін, OpenBudget

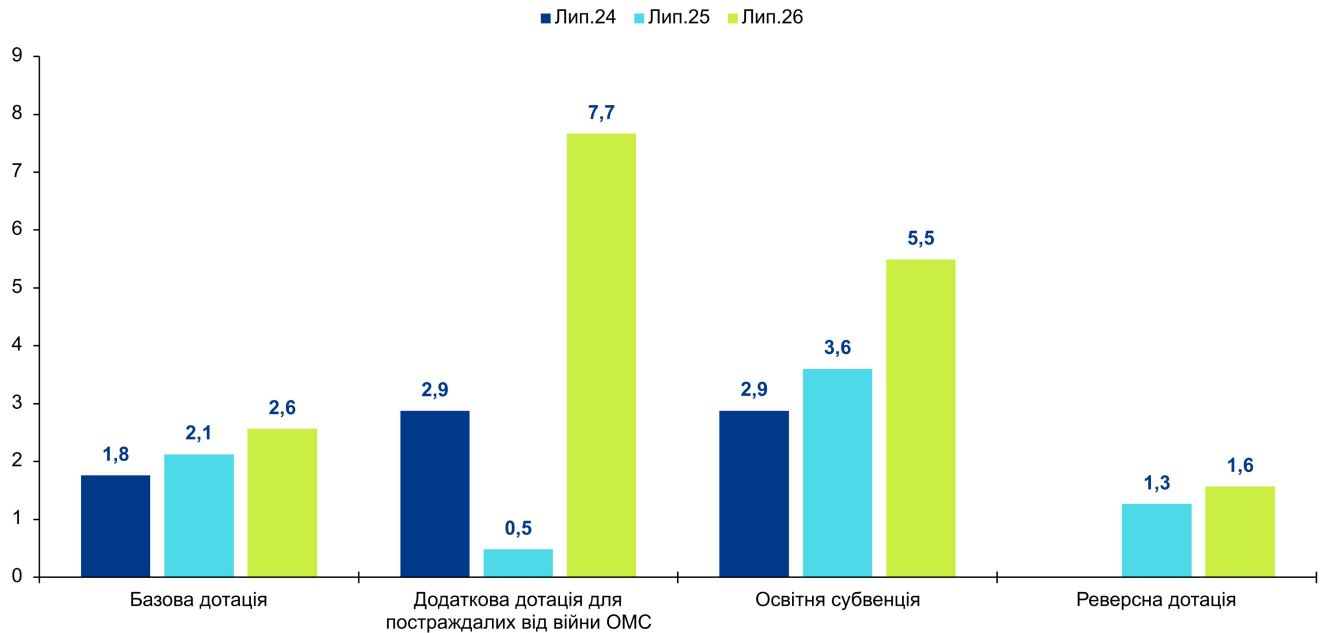
РИСУНОК 3.

Надходження міжбюджетних трансфертів у липні 2026 (млрд грн) та їхнє зростання до липня 2025, %

Джерело: Мінфін, OpenBudget

Надходження основних міжбюджетних трансфертів до місцевих бюджетів та вилучення до державного бюджету за липень 2024-2026 років, млрд грн

Джерело: Мінфін, OpenBudget

Реверсну дотацію в липні 2026 року перераховано з 207 місцевих бюджетів (4 обласних, 73 міських громад, 40 селищних громад, 90 сільських громад) до державного бюджету на суму 1,6 млрд грн, що на 23,9% більше, ніж за липень 2025 року. Базову дотацію в сумі 2,6 млрд грн у липні отримали 999 місцевих бюджетів (18 обласних, 231 міських громад, 316 селищних громад, 434 сільських громад).

БЕЗПЕКОВА СИТУАЦІЯ В ГРОМАДАХ: СТАН І ДИНАМІКА

Готовність до оперативного реагування на наслідки масованих атак стає важливою функцією місцевого врядування незалежно від відстані до фронту. Прифронтові громади потребують ресурсів для роботи в умовах щоденного тиску, великі міста – значних можливостей для оперативного ремонту житла та критичної інфраструктури, а сільські, селищні й неприфронтові громади – готовності до раптових повітряних атак. Для уряду та міжнародних партнерів це означає, що належність до прифронтової категорії не може бути єдиним критерієм пріоритизації підтримки. Поряд із нею варто враховувати інтенсивність атак, фактичну кількість уражень інфраструктури, тип громади та її координаційну роль для навколишніх територій.

У липні відбулася максимальна кількість атак на громади. У громадах (тут і далі розглядаємо лише підконтрольні Україні громади) було зафіксовано 3 868 атак – на 5,4% більше, ніж у червні (3 670). Водночас кількість уражень цивільної інфраструктури зменшилася на 6,4% (з 1 024 до 958)³. Після червневого рекорду безпекове навантаження продовжило зростати, але обсяг матеріальних збитків дещо знизилася. Однак загалом масштаб руйнувань залишається в рази вищим, ніж рік чи два тому. Кількість атак за рік виросла на 50,8% (з 2 565 у липні 2025 року до 3 868 у липні 2026 року), а порівняно з липнем 2024 року – у 3,8 раза (з 1 025 до 3 868). Ще швидше зростають матеріальні наслідки – кількість уражень цивільної інфраструктури збільшилася на 111% порівняно з липнем 2025 року (з 454 до 958) і майже у 9,5 раза порівняно з липнем 2024 року (зі 101 до 958).

ТАБЛИЦЯ 1.
Динаміка атак та уражень цивільної інфраструктури у липні 2024–2026 років

Показник	Липень 2024	Липень 2025	Липень 2026	Зміна 2025–2026
Атаки	1 025	2 565	3 868	+50,8%
Ураження цивільної інфраструктури	101	454	958	+111%

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі оновлених даних ACLED.

Оскільки росія дедалі більше застосовує для атак дрони та ракети, а не артилерію, імовірність атак дедалі менше залежить від близькості до лінії фронту. На повітряні та дроніві удари в липні припало 3 329 із 3 868 атак, або 86,1%. Порівняно з червнем їхня кількість виросла на 7,9% (з 3 084 до 3 329), тоді як кількість артилерійських, мінометних та ракетних обстрілів зменшилася на 8% (з 586 до 539). Для порівняння, у липні 2025 року повітряні й дроніві удари становили 62,5% усіх атак, а в липні 2024 року – лише 39%.

³ Для цього розділу показники за попередні місяці та роки перераховано на основі оновленого масиву даних станом на 31 липня 2026 року. Через ретроспективне оновлення та верифікацію подій окремі значення можуть відрізнятися від наведених у попередніх випусках Моніторингу. До аналізу включено лише підконтрольні Україні громади. Загальна кількість уражень цивільної інфраструктури розраховується як сума уражень житлової, енергетичної, освітньої та медичної інфраструктури.

Зростання повітряного тиску в липні мало особливо тяжкий людський вимір. За даними [Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні](#), у липні загинули щонайменше **437 цивільних осіб**, а **2 610 були поранені**. Загальна кількість цивільних жертв була на 30% вищою, ніж у червні 2026 року, та на 70% вищою, ніж у липні 2025 року, а кількість загиблих стала найвищою з травня 2022 року. Далекобійні ракети й безпілотники спричинили 38% усіх цивільних жертв, причому більшість таких випадків була зафіксована в містах далеко від лінії фронту. Найбільшу кількість поранених і загиблих за цей місяць ООН задокументувала у Києві – 54 загиблих і 202 поранених, Херсоні – 34 і 424 відповідно, Запоріжжі – 27 і 280 та Сумах – 20 і 152.

Житло страждає найбільше, але в липні значно виросла кількість уражень соціальної інфраструктури. Із 958 уражень цивільної інфраструктури 645, або 67,3%, припали на житло, що на 12,4% менше, ніж у червні (з 736 до 645), але на 115,7% більше, ніж у липні 2025 року (з 299 до 645). Крім того, вразили 192 об'єкти енергетичної інфраструктури, 72 освітньої, 49 – медичної. Особливо помітним стало зростання уражень медичної інфраструктури – на 40% за місяць (з 35 до 49).

ТАБЛИЦЯ 2.

Ураження цивільної інфраструктури за типом

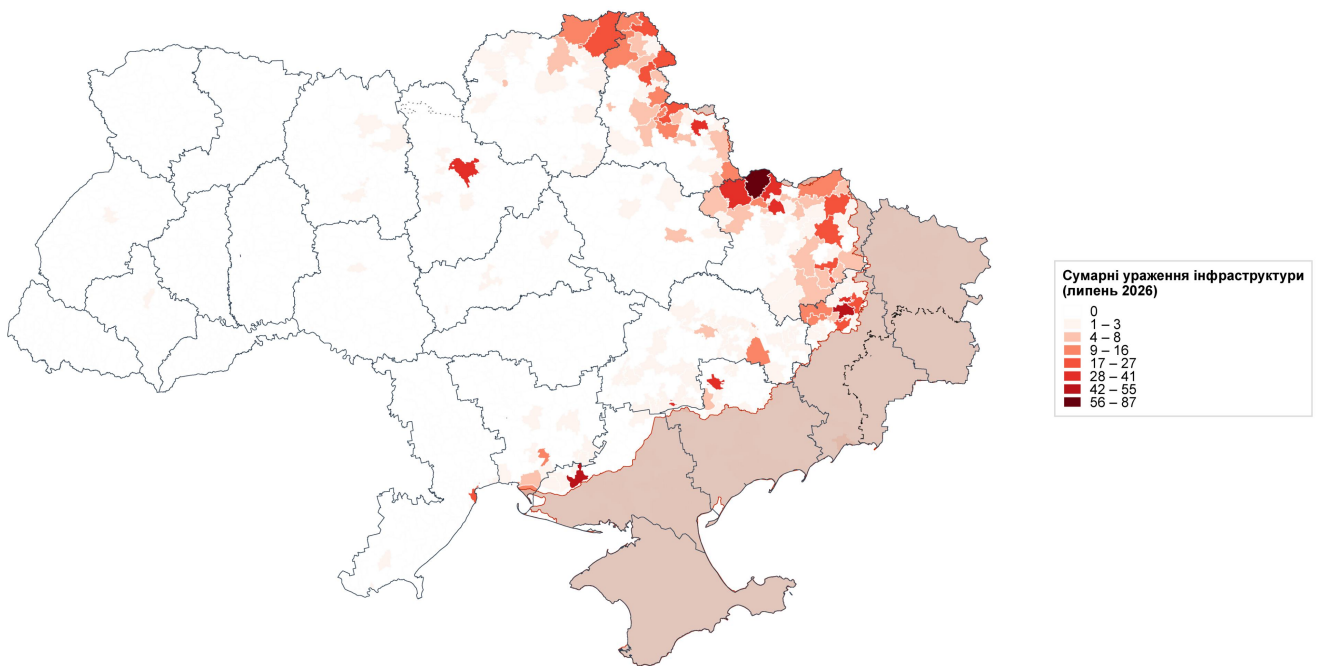
Тип інфраструктури	Липень 2024	Липень 2025	Липень 2026	Зміна до червня 2026	Зміна до липня 2025
Житлова	299	736	645	-12,4%	+115,7%
Енергетична	59	186	192	+3,2%	+225,4%
Освітня	60	67	72	+7,5%	+20%
Медична	36	35	49	+40%	+36,1%
Усього	454	1 024	958	-6,4%	+111%

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі оновлених даних ACLED.

Проте ці чотири категорії — житлова, енергетична, освітня та медична інфраструктура — охоплюють не всі об'єкти, важливі для життя громади. Удари по бізнесу також можуть мати відчутні наслідки: зупиняти роботу підприємств, скорочувати робочі місця та зменшувати податкові надходження до місцевого бюджету. Показовим став початок липня, коли протягом кількох днів були пошкоджені або знищені об'єкти «Нової пошти» у Запоріжжі, Чернігівській області, Дніпрі та Кривому Розі.

Обстріли стають регулярним явищем і для сільських та селищних громад. У липні на них припало 62,2% усіх атак, а їхня кількість виросла на 11,4% порівняно з червнем (з 2 161 до 2 407). Найшвидше зростали атаки на сільські громади — на 16,7%. Уражені об'єкти доволі сконцентровані: 59,1% із них розташовані в Харківській та Сумській областях, а 85% — у Харківській, Сумській, Дніпропетровській та Донецькій.

Ураження житлової інфраструктури у липні 2026 року (інтерактивна мапа)

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

ТАБЛИЦЯ 3.

Безпекове навантаження за типом громади, червень–липень 2026 року

Тип громади	Кількість громад	Атаки, червень	Атаки, липень	Зміна	Ураження, червень	Ураження, липень	Зміна
Міська	328	1 509	1 461	-3,2%	683	645	-5,6%
Селищна	379	1 014	1 069	+5,4%	239	223	-6,7%
Сільська	567	1 147	1 338	+16,7%	102	90	-11,8%

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі оновлених даних ACLED.

Прифронтові громади найбільше під ударом, але найшвидше у липні росла кількість атак на неприфронтові території. На прифронтові громади припало 89,8% усіх атак і 80,9% уражень інфраструктури. Проте у неприфронтових громадах кількість атак виросла на 37,6% порівняно з червнем (з 287 до 395) і більш ніж удвічі порівняно з липнем 2025 року (зі 181 до 395).

Найбільше страждають одні й ті самі громади, які місяцями живуть під постійними атаками. Дев'ять із десяти найбільш атакованих громад у липні входили до топ-10 і в червні. Серед них — Херсонська, Білозерська, Преображенська, Семенівська та Дар'ївська громади. Разом десять найбільш атакованих громад зазнали майже третини всіх атак у липні.

ТАБЛИЦЯ 4.

Найбільш атаковані громади у липні 2026 року

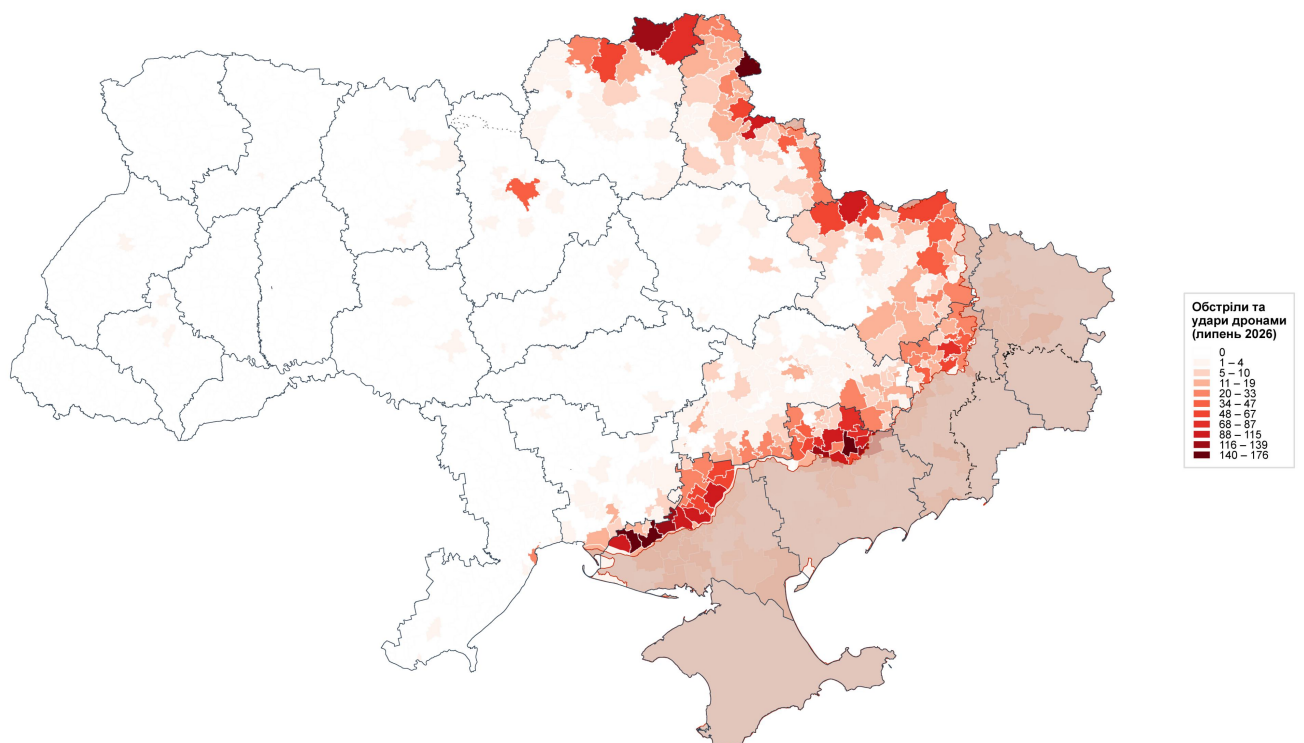
Громада	Область	Атаки	Ураження цивільної інфраструктури
Херсонська	Херсонська	176	55
Білозерська	Херсонська	173	1
Преображенська	Запорізька	164	0
Семенівська	Чернігівська	123	11

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі оновлених даних ACLED.

Для планування державної та донорської підтримки кількість атак і кількість пошкоджених об'єктів варто розглядати окремо, адже найбільше атак і найбільше руйнувань концентруються в різних областях. Так у липні 95% усіх атак припало лише на сім областей: Херсонську — 1 207, Запорізьку — 779, Сумську — 414, Дніпропетровську — 368, Харківську — 346, Чернігівську — 331 та Донецьку — 228. Водночас за кількістю уражень цивільної інфраструктури лідирували Харківська область — 237, Сумська — 207, Донецька — 126 та Дніпропетровська — 100. Тому потреби цих областей відрізняються: Херсонській та Запорізькій насамперед потрібна підтримка для постійної роботи під інтенсивними атаками — техніка, резервне живлення, команди, що можуть швидко реагувати на обстріли. Харківській, Сумській, Донецькій та Дніпропетровській необхідні більші ресурси на ремонт і відновлення пошкодженої інфраструктури.

РИСУНОК 6.

Обстріли та удари дронами у липні 2026 року (інтерактивна мапа)

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі даних ACLED

У липні росія значно наростила удари по Києву. Кількість атак на столицю виросла з 18 у червні до 41 у липні, а кількість уражень інфраструктури – з 21 до 31. Дніпровська громада зазнала 17 атак і 7 уражень, Чернігівська – 14 і 7, Павлоградська – 14 і 6, Буринська – 13 і 6. Миколаївська громада Сумської області зазнала 8 атак, але 11 уражень інфраструктури.

ТАБЛИЦЯ 5.

Прифронтові громади з найбільшою кількістю уражень у липні 2026 року

Громада	Область	Атаки	Ураження цивільної інфраструктури
Київ	Київ	41	31
Дніпровська	Дніпропетровська	17	7
Чернігівська	Чернігівська	14	7
Павлоградська	Дніпропетровська	14	6
Буринська	Сумська	13	6
Миколаївська	Сумська	8	11
Валківська	Харківська	8	7
Полтавська	Полтавська	7	5

Джерело: розрахунки KSE Institute на основі оновлених даних ACLED.

СПІВРОБІТНИЦТВО ГРОМАД

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У липні громади використовували співробітництво щонайменше у трьох різних ситуаціях: коли потрібно надати мешканцям доступ до спеціалізованої послуги, коли бракує власної адміністративної спроможності та коли окрема громада не може реалізувати великий інфраструктурний проєкт. До реєстру в липні внесли 8 договорів: 5 передбачають делегування завдань, ще 3 – реалізацію спільних проєктів.

Громади співпрацюють для спільного надання послуг. Так, у Бердичеві організували центр надання послуг (психологічна та юридична допомога та спортивно-фізична реабілітація) для ветеранів як Бердичівської, так і сусідніх Гришковецької та Семенівської громад. Отримувачами можуть бути ветерани, демобілізовані, члени їхніх сімей та родини загиблих Захисників і Захисниць. **Інший тип співробітництва майже непомітний для мешканця, але важливий для роботи самої громади – передача складних адміністративних функцій.** Тульчинська міська рада уклала трирічні договори з Городківською та Вапнярською громадами у сфері містобудування та архітектури. На відміну від соціальної послуги, результат такого співробітництва не обов'язково видно як новий заклад чи сервісний центр. Ідеться про доступ до професійної спроможності, необхідної для планування території, роботи з містобудівною документацією та виконання відповідної функції місцевого самоврядування: громада отримує можливість користуватися компетенцією партнера замість того, щоб формувати окрему повноцінну команду у себе.

Наймасштабніший приклад співробітництва у липні показує, що спільний проєкт може бути не лише способом розділити витрати, а й можливістю зробити локальну проблему достатньо масштабною та структурованою для залучення зовнішнього фінансування. Об'єднання кількох партнерів дозволяє запропонувати донору проєкт більшого масштабу та залучити кошти, які одна громада отримати не може. За такою логікою Горохівська міська, Локачинська селищна та Павлівська сільська громади Волинської області домовилися про модернізацію систем централізованого водопостачання. Проєкт передбачає встановлення сонячних електростанцій на водозаборах, заміну насосного й електротехнічного обладнання, облаштування диспетчерських пунктів і систем моніторингу свердловин. Його бюджет становить **745,6 тис. швейцарських франків**, із яких 80% має забезпечити грантова підтримка швейцарсько-українського проєкту UCORD, а 20% – місцеві бюджети. Очікуваний результат – менші втрати води, менше аварій, нижче споживання електроенергії та більша енергонезалежність комунальних підприємств.

Завдяки участі військових адміністрацій міжмуніципальне співробітництво поступово стає частиною звичайного управління територіями під час війни, а не лише інструментом екстреної допомоги. У першому півріччі 2026 року військові адміністрації були активно залучені до укладення договорів про соціальну підтримку, територіальну оборону, роботу з переміщеними особами та інфраструктурою. Наприклад, Борівська та Ізюмська військові адміністрації домовилися про спільний проєкт у сфері соціальних послуг, а Малинівська військова адміністрація зі Зміївською міською радою – про участь у чемпіонаті Харківської області з футболу.

Цікаво, що участь у футбольному чемпіонаті фактично стала окремим напрямом співпраці громад Чугуївського району. У липні Малинівська військова адміністрація та Новопокровська громада уклали зі Зміївською міською радою договори, аналогічні червневому договору Чкаловської військової адміністрації з тією ж міськрадою. Всі ці

договори пов'язані з підтримкою ФК «Зміїв» у чемпіонаті Харківської області сезону 2026 року. Чемпіонат організує Харківська обласна асоціація футболу [за підтримки Харківської ОВА](#), а ФК «Зміїв» [офіційно та публічно](#) представляють уже як команду всього Чугуївського району, оскільки до її підтримки також долучалися Слобожанська, Пролісненська та Чугуївська громади. Тому серія майже однакових договорів може бути не стільки окремою ініціативою кожної громади, скільки способом спільно утримувати колишню районну команду та формалізувати внесок різних громад у її участь в обласному чемпіонаті. Прямої вимоги до громад фінансувати команду немає, але формат змагань — із представництвом усіх районів області — може створювати неформальне очікування, що громади району спільно підтримуватимуть свого представника.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародне співробітництво громад часто оцінюють лише за кількістю формально зареєстрованих угод, хоча значна частина партнерств, спільних проєктів і практичної взаємодії відбувається поза реєстром або потрапляє до нього із запізненням. Наприклад, дві з трьох зареєстрованих у липні угод були підписані раніше (меморандум Сокирянської громади з італійським Міссанелло був підписаний 10 травня і зареєстрований 2 липня, угода Херсона з польською Гдинею підписана 25 червня і зареєстрована 7 липня). Партнерство Вашківецької громади з румунським Кимпулунг-Молдовенеск було і підписане, і зареєстроване протягом липня, а нове липнєве партнерство Нововолинська з Паліано до реєстру за цей період ще не потрапило. Тому місячний реєстр доцільніше використовувати для аналізу змісту вже формалізованих угод, а не як повний показник міжнародної активності громад у конкретному місяці.

Станом на 1 липня **491 українська громада мала 2 112 міжнародних партнерств із партнерами з 64 країн світу**. У першому півріччі цього року Мінрозвитку зареєструвало 22 міжнародні угоди. Паралельно з класичною моделлю “одна українська громада – один іноземний партнер” з'являлися мережеві й тристоронні формати. Наприклад, дві українські громади могли об'єднуватися навколо одного закордонного партнера, а формат “Пліч-о-пліч” поєднав тилу Ольгопільську громаду, прифронтову Сіверську та польську ґміну Масловіце.

Прикладом, коли громади шукають партнерства навколо дуже конкретних потреб, не завжди реєструючи договори чи меморандуми, є започаткування партнерства Нововолинська з італійським Паліано. Наприкінці липня сторони говорили про культурні та освітні обміни, а також про відпочинок в Італії для дітей військовослужбовців, спільні європейські проєкти та можливість залучення фінансування для сонячних електростанцій, систем накопичення енергії й когенераційних установок на об'єктах критичної інфраструктури Нововолинська.

Підписання угоди може бути не початком співпраці, а її переходом на більш постійну основу. Херсон і польська Гдиня стали містами-побратимами після приблизно семи років контактів між містами ([угоду](#) підписали 25 червня під час Ukraine Recovery Conference у Гданську). Угода охоплює міське управління, професійний обмін між адміністраціями та комунальними підприємствами, економіку, освіту, культуру, молодь, спорт і сталий розвиток. Для прифронтового Херсона це важливо – міжнародний партнер може бути не лише джерелом допомоги, а й каналом доступу до практик управління міськими сервісами та комунальними підприємствами, які знадобляться під час відновлення.

Для прикордонних громад міжнародне партнерство може працювати як доступ до сусідньої муніципальної системи та майбутніх транскордонних проєктів. Вашківецька громада Чернівецької області 18 липня підписала угоду з Кимпулунг-Молдовенеск у румунському повіті Сучава. Співпраця охоплює місцеве самоврядування, освіту, охорону здоров'я та соціальний захист, сільське господарство, довкілля, культуру і спорт. Для прикордонної громади такий формат може бути практичнішим за пошук далекого "міста-побратима" — географічна близькість, схожі територіальні проблеми та спільний регіональний контекст створюють більше можливостей для регулярної робочої взаємодії.

Побратимство може стати точкою входу до міжнародного фінансування та європейського досвіду. Наприклад, Меморандум Сокирянської громади з італійським Міссанелло охоплює культурну, соціальну та економічну сфери.

Для громад практичне питання полягає не стільки в тому, "з ким підписати меморандум", скільки в тому, яку проблему партнерство має допомогти вирішити. Для Херсона це може бути доступ до досвіду управління й відновлення міських сервісів; для Вашківців — транскордонна співпраця із сусіднім румунським муніципалітетом; для Нововолинська — пошук рішень для енергетичної стійкості; для Сокирян — можливість перетворити партнерство на канал доступу до міжнародних грантів і проєктів. Домовленості, де громада працює над практичним наповненням співпраці, мають більше шансів перейти від церемоніального підписання до конкретних результатів для мешканців.